

Sygnatura akt X C 1155/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G. W., dnia 11 sierpnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w G. W. X Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Andrzej Miszczak

Protokolant: sekr. sąd. Marta Andrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2017 r. w G. W.

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. przeciwko K. F.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 1 817 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

T. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w (...) wniósł o zasądzenie od K. F. 6 345,14 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że 29 stycznia 2016 r. (...) sp. z o.o. sp. j. zawarł z pozwaną umowę pożyczki, która została wypowiedziana z dniem 28 listopada 2016 r. 2 lutego 2016 r. T. nabyło wierzytelność wobec pozwanej.

10 maja 2017 r. w sprawie X Nc 2465/17 Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k.33)

K. F. zaskarżyła nakaz zapłaty w całości i wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że umowa została zawarta pod warunkiem rozwiązującym a powód nie przedłożył dowodów, że warunek został dokonany. Nie przedłożono również dowodu, że pożyczkodawca spełnił swoje świadczenie z umowy pożyczki a pozwana to zakwestionowała. Zakwestionowała również skuteczność nabycia wierzytelności przez powoda z uwagi na datę cesji i nie wykazanie uprawnienia osób do zawarcia tej umowy, zapłaty ceny nabycia oraz objęcia umową wierzytelność wobec pozwanej. Do pozwanej nie były kierowane żadne pisma a załączone do pozwu są podpisane przez osoby do tego nieumocowane. Nie wykazano również przekształcenia (...) sp. z o.o. sp. j.

Sąd rejonowy ustalił co następuje:

29 stycznia 2016 r. podczas rozmowy telefonicznej pozwana zawarła umowę pożyczki z (...) sp. z o.o. sp. j. o nr (...) na okres do 10 sierpnia 2017 r.

W § 3 umowy strony ustaliły warunki rozwiązujące umowę. Strony zgodnie oświadczyły, że umowa ulega rozwiązaniu w przypadku spełnienia się jednego z następujących warunków:

- 1) dokonania zwrotu przez bank na rachunek pożyczkodawcy pierwszej transzy pożyczki wskutek wskazania przez pożyczkobiorcę błędnego numeru rachunku bankowego,
- 2) nieprzekazania pożyczkodawcy przez pożyczkobiorcę dokumentów wymaganych przy zawarciu umowy pożyczki wskazanych w § 12 ust. 7 umowy, potwierdzających dane dotyczące pożyczkobiorcy do 12 lutego 2016 r.
- 3) niewykonania w terminie płatności, o której mowa w § 1 ust. 4 umowy.

W § 1 ust. 4 strony uzgodniły, że pozwana w celu umożliwienia pożyczkodawcy weryfikacji tożsamości miała w terminie 7 dni od zawarcia umowy dokonać z rachunku bankowego, którego jest posiadaczem lub współposiadaczem, przelewu 0,01 zł na rachunek pożyczkodawcy.

W § 12 ust. 7 umowy pozwana zobowiązała się przekazać bankowe potwierdzenie wpływu wynagrodzenia za ostatni miesiąc, umowę o pracę, dowód osobisty, autoryzację 1 gr do 12 lutego 2016 r.

Strony ustaliły, że pierwsza transza w wysokości 4 000 zł zostanie przelana na rachunek w (...) S.A. O.. G. W. o numerze (...) w terminie 3 dni od spełnienia warunków wskazanych w § 12 ust. 7.

W § 1 ust. 5 umowy zamieszczono informację, że pożyczkodawca niezwłocznie po zawarciu umowy pożyczki dokona cesji wierzytelności z tej umowy na rzecz T. a pozwana przyjęła to do wiadomości.

Pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę w przypadku opóźnienia w zapłacie 2 pełnych rat z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem zwykłym do zapłaty rat w terminie 7 dni.

Dowód:

- Utrwalony dźwięk rozmowy na płycie CD k.2, 67
- Potwierdzenie umowy pożyczki k.6-11

(...) S.A. we W. reprezentowany przez D. B. wskazując na działanie w imieniu T. pismem z 5.10.2016 r. zawiadomiło pozwaną o wypowiedzeniu umowy pożyczki po upływie 30 dni od otrzymania pisma i wezwało do zapłaty 1 321,71 zł w terminie 30 dni, co spowodować miało wycofanie wypowiedzenia. Pismo doręczono pozwanej 15.10.2016 r. Brak jest pełnomocnictwa dla (...) S.A. we W. do reprezentowania T. w zakresie składania oświadczeń materialnoprawnych wobec dłużników dotyczących umów pożyczek.

Dowód:

- (...) S.A. we W. k.12 z potwierdzeniem odbioru przez pozwaną k. 13

11 września 2015 r. została zawarta umowa cesji wierzytelności między (...) sp. z o.o. sp. j. (reprezentowana przez współnika - (...) sp. z o.o., w imieniu którego działał prezes zarządu A. B.) a powodem reprezentowanym - na podstawie pełnomocnictwa z 9 września 2015 r. - przez (...) S.A. w imieniu którego działał prezes zarządu A. D.. Odwołując się do umowy z 11 września 2015 r. 2 lutego 2016 r. (...) sp. z o.o. złożyło oświadczenie, że sprzedało powodowi wierzytelność wobec K. F. z tytułu umowy pożyczki z 29 stycznia 2016 r.

Dowód:

- Oświadczenie (...) sp. z o.o. z 2.02.2016 r. k.23

- Oświadczenie (...) sp. z o.o. z 8.02.2016 r. k.52-54

Sąd rejonowy zważył co następuje:

Powództwo jako nieudowodnione, podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Wskazana w art. 6 k.c. ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu, jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: "kto powinien przedstawiać dowody".²

Zgodnie z zasadą kontradiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik.³ Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodzenia co do tych okoliczności na niej spoczywał, zaś sąd powinien wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów.⁴

Możliwość dopuszczenia przez sąd dowodu niewskazanego przez strony nie oznacza, że sąd obowiązany jest zastąpić własnym działaniem beczynności strony. Jedynie w szczególnych sytuacjach procesowych o wyjątkowym charakterze sąd powinien skorzystać ze swojego uprawnienia do podjęcia inicjatywy dowodowej.⁵ Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zdanie drugie k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu.⁶

W realiach niniejszej sprawy, powoda obciążał ciężar udowodnienia, że przysługuje mu roszczenie wobec pozwanej, tak co do zasady, jak i wysokości, a tym samym winien udowodnić, że świadczenie z umowy pożyczki o określonej wysokości zostało spełnione przez pożyczkodawcę oraz że nabył wierzytelność wobec pozwanej.

Pozwana wskazywała, że nie doszło do spełnienia warunku rozwiązującego określonego przez strony w umowie, w związku z czym umowa uległa rozwiązaniu.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 5 marca 1999 r. w sprawie I CKN 1069/98 wskazał, że jeżeli ziszczenie się zdarzenia przyszłego zależy od woli stron, mówi się o warunku potestatywnym. Taki warunek jest w ogóle dopuszczalny np. gdy od decyzji jednej lub obu stron zależy spełnienie się warunku (zawarcie związku małżeńskiego, wybór zawodu, itp.). Należy wszakże taki warunek potestatywny odróżnić od zastrzeżenia, które uzależnia skutek czynności prawnej od tego, czy strona skorzysta z uprawnienia lub zechce zobowiązanie wykonać. Jeżeli skutek w postaci rozwiązania umowy uzależniony jest wyłącznie od woli stron, oznacza to, że takie zastrzeżenie jest elementem składowym treści umowy, a nie zdarzeniem zewnętrznym, przyszłym i niepewnym. Takie zastrzeżenie nie może być kwalifikowane jako warunek w rozumieniu art. 89 k.c.

Postanowienie umowne ujęte w § 1 ust. 3 umowy nie jest warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c., albowiem ziszczenie się tych zdarzeń jest całkowicie zależne od woli pozwanej, która ma przekazać określone dokumenty i wykonać przelew. Tylko od jej woli zależy wypełnienie zobowiązań, co uniemożliwia kwalifikowanie tego postanowienia jako warunku w rozumieniu art. 89 k.c.

Jednak nie oznacza to, że postanowienie to jest indyferentne dla stosunku umownego. Strony zgodnie ze swobodą kontraktową mogą dowolnie ułożyć stosunek prawny, w tym warunki jego rozwiązania, wypowiedzenia, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Strony zgodnie postanowiły, że pożyczkobiorca będzie miał uprawnienie i zobowiązanie jednocześnie – zależne od jej woli – przedłożenia dokumentów oraz wykonania przelewu autoryzacyjnego - i w ten sposób zdecyduje czy chce wykonać umowę - wiążąc się z pożyczkodawcą na warunkach ustalonych podczas rozmowy - czy też chce umowę rozwiązać. Strony zgodnie oznaczyły termin na wykonanie zobowiązania pożyczkobiorcy. Z decyzją i wolą pożyczkobiorcy powiązane były skutki dla stosunku umownego – rozwiązanie umowy. Brak woli przedłożenia dokumentów i wykonania przelewu na kwotę 0,01 zł skutkować miał tym, że pożyczkodawca nie musiał wykonywać przelewu pierwszej transzy, gdyż umowa uległa rozwiązaniu. Takie postanowienie umowne było zgodne z interesem i wolą pożyczkodawcy, który w następstwie czynności pożyczkobiorcy otrzymywał dokumenty potwierdzające jej wiarygodność, dane osobowe, źródła dochodowe oraz posiadanie rachunku bankowego. Autoryzacja 0,01 zł dobitnie potwierdzała oświadczenie o posiadaniu rachunku bankowego przez pozwaną, wolę zawarcia umowy na warunkach przedstawiony ustnie podczas rozmowy. Brak działań ze strony pozwanej w tym przypadku potwierdzał z kolei, że nie zachowuje się lojalnie, nie potwierdza swoich oświadczeń oraz nie ma woli związania się kontraktem z pożyczkodawcą.

Pozwana w sprzeciwie zakwestionowała zawarcie umowy i wskazała, że nie udokumentowano, że doszło do wykonania przez pożyczkobiorcę czynności oraz że pożyczkodawca spełnił swoje świadczenie umowne.

Przeprowadzona 29 stycznia 2016 r. rozmowa, utrwalona na płycie CD wskazuje, że strony uzgodniły, że pozwana musi przesłać dokumenty wskazane w § 12 ust. 7 oraz wykonać przelew na 0,01 zł skoro skorzystała z możliwości przelania kwoty pożyczki na rachunek bankowy. Od tych czynności strony uzależniły wypłatę pierwszej transzy pożyczki. W tym kontekście przedłożenie potwierdzenia wykonania transakcji płatniczej przez (...) sp. z o.o. w dniu 29.01.2016 r. nie znajduje umocowania w treści umowy a pozwana zaprzecza by środki otrzymała. Powód nie przedkładał dokumentów, które pozwana winna mu dostarczyć, a których brak skutkować miał rozwiązaniem umowy. Złożone potwierdzenie przelewu za pośrednictwem instytucji płatniczej w świetle umowy stron nie jest wiarygodne, ponadto jest to kserokopia oświadczenia prezesa zarządu (...) sp. z o.o. nie potwierdzona za zgodność z oryginałem oraz brak jest wykazania umocowania osoby podpisanej pod tym oświadczeniem do działania w imieniu tej spółki. Pozwana zaś zakwestionowała ten dokument i jego wiarygodność oraz zaprzeczyła, aby otrzymała kwotę 4 000 zł. Brak potwierdzenia uiszczenia 0,01 zł przez pozwaną uniemożliwia ocenę czy rachunek, na który (...) sp. z o.o. przelało kwotę 4 000 zł rzeczywiście należy do pozwanej. Sąd cywilny w sprawie o zapłatę nie ma instrumentów prawnych, by wymagać od banków udostępnienia informacji stanowiących tajemnicę bankową. Skoro więc pożyczkodawca przelewa określoną kwotę na rachunek wskazany mu w rozmowie telefonicznej i w żaden sposób nie weryfikuje twierdzeń pożyczkobiorcy, to ponosi ryzyko takich działań. Pozwanej zaś nie obciąża dowód, że otrzymała świadczenie. Ciężar dowodu spoczywa na powodzie. Na tą okoliczność dowodów brak.

Tym samym roszczenie powoda nie ma uzasadnienia w stosunku umownym, albowiem w świetle zaoferowanego materiału dowodowego umowa została rozwiązana – strony w umowie przyjęły kategorię, jednoznaczny skutek braku wykonania zobowiązania przez pozwaną „umowa ulega rozwiązaniu”.

Jeżeli zaś powód przelał kwotę 4000 zł na rachunek, którego właścicielem jest pozwana, to przysługuje mu roszczenie, ale innego typu – oparte na innej podstawie faktycznej i prawnej - niż roszczenie oparte na umowie pożyczki. Sąd związany podstawą faktyczną powództwa nie jest uprawniony do rozstrzygnięcia w tym zakresie o ewentualnym roszczeniu powoda, zwłaszcza że takie roszczenie nie zostało zgłoszone i poddane pod ochronę przed sądem.⁷

Jeszcze raz należy wskazać, że powód nie udowodnił, że pożyczkodawca spełnił świadczenie z umowy pożyczki, a jak wskazano wyżej oświadczenie prezesa zarządu (...) sp. z o.o. jest w tym zakresie niewiarygodne i gołosłowne. Brak dowodów wykonania zobowiązania pozwanej – wykonania przelewu 0,01 zł i dostarczenia dokumentów – oznacza że umowa pożyczki została rozwiązana.

Nadto w niniejszej sprawie powód nie wykazał przekształcenia (...) sp. z o.o. sp.j. w (...) sp. z o.o. Do pisma z 21 lipca 2017 r. nie został załączony odpis KRS, z którego ta okoliczność miałaby wynikać. Sąd zaś nie znalazł okoliczności, które uzasadniałyby wyłączenie profesjonalnego podmiotu zastępowanego przez radcę prawnego w czynnościach dowodowych i ingerowania w kontryktoryjny proces i równość jego stron. Tym samym z materiału dowodowego nie

wynika, że 2 lutego 2016 r. wierzytelność wobec pozwanej przysługiwała (...) sp. z o.o. i podmiot ten mógł ją sprzedać powodowi – abstrahując od wcześniejszych wywodów dotyczących rozwiązania umowy pożyczki.

Z materiału dowodowego wynika również, że powoda reprezentuje (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (...) przedłożone pełnomocnictwo udzielone (...) S.A. we W. przez (...) S.A. (k.17) dotyczy dokonywania w imieniu T. czynności związanych z nabywaniem wierzytelności. Wykładnia tego pełnomocnictwa nie daje podstaw do przyjęcia, że (...) S.A. uprawnione było do działania w imieniu T. w stosunku do dłużników i składania oświadczeń o wypowiedzeniu umowy. Brak jest dowodów potwierdzających, że osoba podpisana pod tym pismem w imieniu (...) S.A. posiadała uprawnienia do reprezentowania tego podmiotu. Pozwana okoliczności te zakwestionowała już w sprzeciwie od nakazu zapłaty a powód w piśmie z 21 lipca 2017 r. w ogóle się do nich nie odniósł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód, jako strona przegrywająca proces winien na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zwrócić pozwanej koszty niezbędne i celowe do obrony jej praw. Pozwaną reprezentował radca prawny, którego wynagrodzenie w stawce minimalnej przy określonej w pozwie wartości przedmiotu sporu, powiększone o opłatę skarbową wynosi 1 817 zł. Z tych względów orzeczono jak w pkt. II wyroku.

SSR Andrzej Miszczak

1 w dalszej części uzasadnienia określany również skrótem: (...)

2 por. wyrok SN z dnia 17 lutego 2006 r., V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyr. SN z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, OSNP 2011, nr 17-18, poz. 226

3 por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76, z glosą A. Z., Palestra 1998, nr 1-2, s. 204; wyrok SN z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 70/96, OSNC 1997, nr 8, poz. 113; uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNAPiUS 1998, nr 21, poz. 643; wyrok SN z dnia 15 grudnia 1998 r., I CKN 944/97, Prok. i Pr.-wkł. 1999, nr 11-12, poz. 38; wyrok SN z dnia 7 lipca 1999 r., II CKN 417/98, Prok. i Pr.-wkł. 1999, nr 11-12, poz. 35; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 lipca 1999 r., I CKN 415/99, LEX nr 83805; wyrok SN z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662; postanowienie SN z dnia 28 września 1999 r., II CKN 269/99, Prok. i Pr.-wkł. 2000, nr 2, poz. 27; uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 października 2000 r., II UKN 33/00, OSNP 2002, nr 10, poz. 251

4 zob. wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., I ACa 613/12, LEX nr 1294695

5 zob. wyrok SA w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2013 r., I ACa 1172/12, LEX nr 1292720; wyrok SN z dnia 25 marca 1998 r., II CKN 656/97, OSNC 1998, nr 12, poz. 208; uzasadnienie wyroku SN z dnia 2 czerwca 1998 r., II UKN 88/98, OSNP 1999, nr 11, poz. 373; uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 czerwca 1998 r., I PKN 194/98, OSNP 1999, nr 13, poz. 425; wyrok SN z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 384/98, Biul. SN 1998, nr 11, s. 14; wyrok SN z dnia 9 lipca 1998 r., II CKN 657/97, LEX nr 50630; orzeczenie SN z dnia 15 lipca 1998 r., II UKN 126/98, OSNAPiUS 1999, nr 13, poz. 436; uzasadnienie wyroku SN z dnia 9 września 1998 r., II UKN 182/98, OSNAPiUS 1999, nr 17, poz. 556; uzasadnienie wyroku SN z dnia 7 października 1998 r., II UKN 248/98, OSNP 1999, nr 20, poz. 666; wyrok SN z dnia 11 grudnia 1998 r., II CKN 104/98, LEX nr 50663; uzasadnienie wyroku SN z dnia 26 stycznia 2000 r., III CKN 567/98, LEX nr 52772; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 grudnia 2000 r., II CKN 1322/00, LEX nr 51967; uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 grudnia 2000 r., I CKN 661/00, LEX nr 52781.

6 por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 5 listopada 1997 r., III CKN 244/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 52; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 maja 1998 r., I CKN 701/97, LEX nr 78418; uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 19 maja 2000 r., III CZP 4/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 195; uzasadnienie wyroku SN z dnia 25 lipca 2000 r., III CKN 1034/00, LEX nr 51873; uzasadnienie wyroku SN z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 175/00, OSP 2001, z. 7-8, poz. 116

7 Por. wyrok SN z 1.03.2015 r. sygn. akt IV CSK 368/14